

Centraal Planbureau

CPB Notitie | 21 september 2011

Ex-ante budgettaire effecten tegenbegroting 2012 D66

Op verzoek van D66

CPB Notitie

Aan: Tweede Kamerfractie D66

Centraal Planbureau
Van Stolkweg 14
Postbus 80510
2508 GM Den Haag

T (070) 3383 380
I www.cpb.nl

Contactpersoon
M.H.C. Lever

Datum: 21 september 2011

Betreft: Ex-ante budgettaire effecten tegenbegroting D66

1 Inleiding

Het CPB heeft op verzoek van D66 de ex-ante budgettaire effecten in 2012 van een aantal wijzigingsvoorstellen voor de begroting 2012 gezien. Uitgangspunt vormen de kabinetsvoorstellen in de Miljoenennota 2012, zoals deze door het CPB in de MEV 2012 zijn verwerkt. Wijzigingsvoorstellen in de tegenbegroting worden afgezet tegen het huidige voorgenomen beleid; terugdraaien van een ombuiging van het kabinet betekent daarom een intensivering. De rapportage beperkt zich tot de ex-ante budgettaire effecten voor 2012. Voor berekeningen van de korte termijn macro-economische en koopkrachteffecten ontbreekt de tijd. Bovendien geven deze korte-termijneffecten een onvolledig beeld. Een tegenbegroting bestaat uit een aantal wijzigingvoorstellen op de plannen van het kabinet. Bij de analyse is mede gekeken naar de uitvoerbaarheid van de plannen per 1 januari 2012, indien het kabinet de wijzigingen zou overnemen. Gezien de korte voorbereidingstijd tot 1 januari 2012 betekent dit, dat mogelijk niet alle plannen van D66 in de analyse van de tegenbegroting worden meegenomen.

2 Wijzigingsvoorstellen van D66

2.1 Ombuigingen

D66 buigt 3,4 mld euro om op de collectieve uitgaven; hiervan betreft 1,0 mld euro financieringsverschuivingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht.

Sociale zekerheid

- D66 bezuinigt 0,7 mld euro op de kinderbijslag, onder andere doordat ouders met een inkomen boven 100.000 euro geen kinderbijslag meer krijgen.
- Verhoging van de aow-leeftijd met 2 maanden per jaar levert jaarlijks 0,2 mld euro extra op.
- D66 verkort de maximale ww-duur naar één jaar. Dit levert in het eerste jaar 0,1 mld euro op.

Tabel 2.1 Ombuigingen D66, 2012 (prijzen 2011, mld euro)

Naar beleidsmatig cluster	
Sociale zekerheid	1,0
w.v. beperking kinderbijslag	0,7
verhoging aow-leeftijd met 2 maanden	0,2
ww-duur naar 1 jaar	0,1
Zorg	0,1
w.v. gedragseffect door invoering inkomensafhankelijk eigen risico zvw	0,1
Onderwijs	0,2
w.v. ombuiging op godsdienstlessen	0,1
overig	0,1
Openbaar bestuur	0,3
w.v. ombuiging op gemeente- en provinciefonds	0,3
Veiligheid	0,2
w.v. ombuiging politie door legalisering softdrugs	0,2
aanpassing ontslagrecht	0,1
Defensie	0,0
Bereikbaarheid	0,4
w.v. bezuiniging op aanleg van wegen	0,4
Overige uitgaven	0,1
w.v. hogere boeten NMa	0,1
overig	0,1
Totaal netto collectieve uitgaven (gecorrigeerd)	2,3
Financieringsverschuivingen zorg	1,0
w.v. vermogenstoets awbz	0,3
scheiden wonen en zorg	0,3
beperking zorgpakket	0,3
hotelkosten	0,1
financieringsschuif door invoering inkomensafhankelijk eigen risico zvw	0,1
Totaal EMU-relevante uitgaven	3,4

Zorg

- D66 vervangt het eigen risico door een eigen bijdrage van maximaal 210 euro voor de laagste inkomens en 400 euro voor de hoogste inkomens, met een gemiddelde van 325 euro. De eigen bijdrage bedraagt 25% van de zorguitgaven. De introductie van het inkomensafhankelijke risico leidt tot een ombuiging van 0,2 mld euro wat deels het gevolg is van een financieringsschuif van 0,1 mld euro van collectieve naar particuliere lasten door hogere eigen betalingen.

Onderwijs

- D66 geeft minder uit aan godsdienstlessen. Dit levert een besparing op van 0,1 mld euro.
- D66 schaft de maatschappelijke stages af. Verder wil D66 het sociaal leenstelsel invoeren in de bachelor- en masterfase. Dit levert samen een besparing op van 0,1 mld euro.

Openbaar bestuur

- D66 wil het aantal gemeenten en provincies verkleinen en kort in de aanloop hiervan het gemeente- en provinciefonds met 0,5 mld euro in 2012. Aangenomen wordt dat gemeenten en provincies additionele kortingen op het gemeente- en provinciefonds in 2012 voor 50% zullen kunnen vertalen in lagere

uitgaven (met als maximum 0,5 mld euro), de resterende 50% loopt in het tekort van de gemeenten en provincies. Per saldo leidt de korting van het gemeente- en provinciefonds tot een verbetering van het EMU-saldo van de gehele overheid met 0,25 mld euro.

Veiligheid

- In de aanloop naar het legaliseren van softdrugs, vermindert D66 de inzet van de politie op dit gebied, een besparing van 0,2 mld euro.
- D66 past het ontslagrecht aan, waardoor minder kantonrechters nodig zijn. Hierdoor wordt 0,1 mld euro bespaard.

Defensie

- D66 stopt de deelname aan de testfase van de JSF en bespaart 0,04 mld euro in 2012 door de verkoop van het testtoestel van de JSF en het niet aanschaffen van de tweede JSF.

Bereikbaarheid

- D66 bezuinigt op de aanleg van wegen (0,4 mld euro).

Overige uitgaven

- Hieronder vallen hogere kartelboetes (0,1 mld euro) en het terugdraaien van een aantal kabinetsmaatregelen, te weten: D66 kiest ervoor de Hedwigepolder wel te ontpolderen, D66 stelt illegaliteit niet strafbaar, D66 wil geen dubbel check door de IND op het inwilligen van verblijfsmaatregelen, D66 wil niet strikter controleren bij de eerste aanvraag voor gezinsvorming en D66 wil niet strikter controleren op het gebruik van de Europa-route.

Financieringsverschuivingen zorg

- In de awbz wordt een vermogenstoets ingevoerd bij de bepaling van de eigen bijdrage. Dit levert 0,3 mld euro aan ombuigingen op.
- D66 wil een scheiding tussen de kosten van wonen en zorg aanbrengen. De woon- en servicekosten worden voortaan door de gebruikers zelf betaald. D66 biedt daarbij een onvolledige compensatie in de eigen betalingen aan waardoor deze impliciet toenemen met respectievelijk 0,3 mld euro.
- D66 neemt de vergoeding voor de rollator, verbandmiddelen en de mondzorg voor verzekerden ouder dan 18 jaar uit het zorgpakket. Hierdoor wordt 0,3 mld euro op de collectieve uitgaven bespaard.
- De eigen betalingen in de zvw gaan omhoog doordat voor de hotelkosten in ziekenhuizen 5 euro per ligdag betaald moet worden. Hierdoor wordt 0,1 mld euro aan collectieve uitgaven bespaard.
- De introductie van het inkomensafhankelijke risico leidt tot een ombuiging van 0,2 mld euro, die deels het gevolg is van een financieringsschuif van 0,1 mld euro van collectieve naar particuliere lasten door hogere eigen betalingen.

2.2 Intensiveringen

D66 trekt 3,1 mld euro uit voor extra uitgaven. Hiervan betreft 0,1 mld euro financieringsverschuivingen. Tabel 2.2 geeft een overzicht van deze intensiveringen.

Sociale zekerheid

- D66 draait de ombuigingen op de wet werken naar vermogen terug. Dit betekent een verhoging van de gemeentelijke re-integratiebudgetten met 0,2 mld euro.
- Het afschaffen van de kinderopvangtoeslag voor gastouderopvang levert 0,1 mld euro op. Het wel indexeren van de uurprijs kost 0,1 mld euro en daarnaast worden de tabelaanpassingen voor 2012 (0,3 mld euro) deels teruggedraaid (0,1 mld euro). Per saldo resteert een intensivering van 0,1 mld euro.
- Tot slot draait D66 nog twee kabinetsmaatregelen terug: de afbouw van de dubbele algemene heffingskorting in het referentieminimumloon en de afschaffing van de mkob voor personen met een

onvolledige aow-uitkering die ook een aanvullende bijstandsuitkering ontvangen. In totaal stijgen de uitgaven hierdoor met 0,04 mld euro.

Tabel 2.2 Intensiveringen D66, 2012 (prijzen 2011, mld euro)

Naar beleidsmatig cluster	
Sociale zekerheid	0,3
w.v. intensivering gemeentelijke re-integratiebudgetten	0,2
intensivering kinderopvangtoeslag	0,1
overig	0,0
Zorg	0,1
w.v. terugdraaien pgb-maatregel	0,1
geen beperking van doelgroepen awbz	0,0
Onderwijs	1,0
w.v. extra uitgaven voor Voor- en Vroegschoolse educatie	0,4
invoering prestatiebeloning	0,4
extra salarisverhoging voor leraren in moeilijke gebieden	0,2
Overdrachten aan bedrijven	0,1
w.v. terugdraaien ombuiging op innovatiesubsidies	0,1
middelen beschikbaar stellen ter bevordering thuiswerken mkb	0,0
Openbaar bestuur	0,1
w.v. doorwerking maatregelen op gemeente- en provinciefonds	0,1
Veiligheid	0,2
w.v. terugsluis naar politie van ombuigingen door legalisering softdrugs	0,2
terugdraaien ombuigingen op Montfransgelden	0,1
Bereikbaarheid	0,3
w.v. invoering kilometerheffing	0,2
korting brede doeluitkering openbaar vervoer	0,1
Milieu	0,7
w.v. duurzame energie	0,5
terugdraaien ombuigingen op het terrein van natuur	0,2
Internationale samenwerking	0,4
w.v. ontwikkelingssamenwerking	0,4
Overige uitgaven	-0,2
w.v. doorwerking gerichte salarisverhogingen bij onderwijs op belastingen en premies	-0,2
Totaal netto collectieve uitgaven (gecorrigeerd)	3,0
Financieringsverschuivingen zorg	0,1
w.v. terugdraaien preventieve maatregelen in basispakket m.b.t. gezondere levensstijl	0,1
Totaal EMU-relevante uitgaven	3,1

Zorg

- De pgb-maatregel van het kabinet wordt door D66 teruggedraaid. Dit kost 0,1 mld euro.
- D66 wil de kabinetsmaatregel waarbij de doelgroepen van de awbz beperkt worden terugdraaien. Daarvoor wordt 0,02 mld euro uitgetrokken.

Onderwijs

- D66 wil 0,4 mld euro extra uitgeven aan VVE (Voor- en Vroegschoolse Educatie).
- D66 wil prestatiebeloning voor leraren invoeren. De partij reserveert hier 0,4 mld euro voor.

- D66 wil daarnaast ook leraren in moeilijke gebieden extra belonen. De partij trekt hiervoor 0,2 mld euro uit.

Overdrachten aan bedrijven

- D66 draait de ombuiging op themagerichte innovatiesubsidies terug (0,1 mld euro) en stelt middelen beschikbaar voor het mkb om thuiswerken te bevorderen.

Openbaar bestuur

- Als gevolg van de 'trap-op, trap-af'-systematiek leiden de intensiveringen van D66 tot een toename van het accres van het gemeente- en provinciefonds en de ombuigingen tot een afname van het accres. Per saldo resteert een toename van het accres (met 0,2 mld euro). Aangenomen wordt dat gemeenten en provincies dit voor 50% zullen vertalen in hogere uitgaven en de resterende 50% gebruiken voor het verbeteren van hun tekort. Per saldo leidt de toename van het accres tot een verslechtering van het EMU-saldo van de gehele overheid met 0,1 mld euro.

Veiligheid

- D66 sluis de ombuigingen bij de politie terug (naar de politie). Dit betreft 0,2 mld euro en maakt de ombuiging op de Montfransgelden ongedaan (0,1 mld euro).

Bereikbaarheid

- De investeringskosten die zijn verbonden aan de door de D66 gewenste kilometerheffing zijn 0,2 mld euro in 2012.
- D66 draait de korting op de bdu-ov (brede doeluitkering openbaar vervoer) terug (0,1 mld euro).

Milieu

- D66 stimuleert kleinschalige initiatieven op het gebied van duurzame energie (0,5 mld euro).
- D66 trekt 0,2 mld euro uit om een aantal ombuigingen op het terrein van natuur terug te draaien, waaronder het schrappen van verbindingen van de ecologische hoofdstructuur (ehs) en de taakverbreding van provincies met korting op de ehs.

Internationale samenwerking

- D66 draait de ombuiging op ontwikkelingssamenwerking deels terug (0,4 mld euro).

Overige uitgaven

- De intensiveringen door gerichte salarisverhogingen in het onderwijs zorgen voor extra belasting- en premieopbrengsten. Dit effect van 0,2 mld euro is op de overige uitgaven als een negatieve intensivering geboekt.

Financieringsverschuivingen zorg

- Afschaffing van de preventieve maatregelen voor een gezondere levensstijl in het basispakket wordt door D66 teruggedraaid. Hierdoor stijgen de collectieve uitgaven met 0,1 mld euro.

2.3 Microlasten

Tabel 2.3 geeft een overzicht van de fiscale maatregelen van D66. Hieruit blijkt dat D66 de EMU-relevante lasten verlicht met 0,2 mld euro. Na correctie voor financieringsverschuivingen resulteert een stijging van de microlasten met 0,7 mld euro, waarvan 0,5 mld euro voor bedrijven en 0,2 mld euro voor gezinnen.

Tabel 2.3 Lastenmaatregelen D66, 2012 (prijzen 2011, mld euro)

Milieu	2,0	
w.v. afschaffing verlaagd btw-tarief niet-biologisch vlees		0,7
beperking landbouwvrijstelling		0,3
afschaffing accijnskorting rode diesel		0,3
verhoging bpm voor duurdere en vervuilende auto's		0,2
verhoging 2 ^e en 3 ^e schijf in energieheffing (grootverbruik)		0,2
heffing bestrijdingsmiddelen/oppervlakedelfstoffen		0,2
afschaffing vrijstelling energieheffing glastuinbouw		0,1
belasten niet-afbreekbare smeermiddelen		0,1
differentiatie bijtelling auto van de zaak naar CO2 uitstoot		0,1
Inkomen en arbeid	-0,4	
w.v. verlaging tarief 1 ^e schijf en 2 ^e schijf		-1,3
Witteveenkader jaar eerder inperken		0,7
verhoging arbeidskorting		-0,7
afschaffing doorwerkbonus		0,2
effect zorgmaatregelen op zvw-premies gezinnen		-0,2
beperking afdrachtsvermindering onderwijs		0,1
versnelde afbouw bij beperking overdraagbaarheid ahk		0,1
effect zorgmaatregelen op zvw-premies bedrijven		-0,1
grondslageffect inkomensafhankelijke bijdrage zvw		-0,1
Vermogen en winst	-0,6	
w.v. uitbreiding research en development-aftrek		-0,3
verhoging wbso		-0,3
extra heffingskorting van 1,3% voor durfkapitaal		-0,0
Overig	-0,4	
w.v. geen overdrachtsbelasting starters		-0,3
overig		-0,1
Totaal lastenmaatregelen (gecorrigeerd)	0,7	
w.v. huishoudens		0,2
bedrijven		0,5
Financieringsverschuivingen zorg	-0,9	
Totaal EMU-relevante lasten	-0,2	

Milieu

- Het invoeren van het algemene btw-tarief voor niet-biologisch vlees verzwart de lasten voor gezinnen met 0,7 mld euro.
- De landbouwvrijstelling en de accijnskorting rode diesel worden afgeschaft. Dit verzwart de lasten voor bedrijven met 0,6 mld euro.
- D66 verhoogt de bpm voor duurdere en vervuilende auto's met 0,2 mld euro.
- Verhoging van de tweede en derde schijf in de energiebelasting leidt tot 0,2 mld euro hogere lasten voor bedrijven.
- Heffingen op bestrijdingsmiddelen en oppervlakedelfstoffen verhogen de lasten voor bedrijven met 0,2 mld euro.

- Afschaffing van het verlaagde energietarief voor de glastuinbouw verhoogt de lasten voor bedrijven met 0,1 mld euro.
- D66 belast niet-afbrekbare smeermiddelen met 0,1 mld euro.
- D66 differentieert de bijtelling van de auto van de zaak verder naar CO₂-uitstoot. Dit verhoogt de lasten voor gezinnen met 0,1 mld euro.

Inkomen en arbeid

- D66 verlaagt de tarieven in de eerste en twee schijf, wat een lastenverlichting van 1,3 mld euro voor gezinnen betekent.
- Als de verhoging van de pensioenleeftijd en de beperking van de jaarlijkse pensioenopbouw in het Witteveenkader één jaar eerder ingaat, betekent dat een lastenverzwaring van 0,7 mld euro voor gezinnen.
- D66 verhoogt de arbeidskorting. Dit betekent een lastenverlichting van 0,7 mld euro voor gezinnen.
- Afschaffing van de doorwerkbonus verzwart de lasten voor gezinnen met 0,2 mld euro.
- D66 beperkt de afdrachtsvermindering voor onderwijs en verzwart hierdoor de lasten met 0,1 mld euro.
- Het versneld afbouwen van de beperking van de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting voor niet-werkende partners geboren tussen 1963 en 1972 en voor huishouden met kinderen tot 6 jaar verzwart de lasten voor gezinnen met 0,1 mld euro.

Vermogen en winst

- D66 breidt de research en development-af trek uit. Dit verlicht de lasten voor bedrijven met 0,3 mld euro.
- Uitbreiding van de wvso verlicht de lasten met 0,3 mld euro.
- D66 verhoogt de extra heffingskorting voor durfkapitaal naar 1,3%. Dit is een lastenverlichting voor gezinnen.

Overig

- De overdrachtsbelasting, die tot 1 juli 2012 met 4%-punt verlaagd is, wordt door D66 voor starters afgeschaft in 2012. De lastenverlichting bedraagt 0,3 mld euro.
- D66 brengt podiumkunsten onder het lage btw-tarief en voert een fiscale regeling voor filmproductie in. Dit geeft samen een lastenverlichting van 0,1 mld euro.

Financieringsverschuivingen

De financieringsverschuivingen om de aansluiting tussen de mlo en de EMU-relevante lasten te kunnen maken worden veroorzaakt door zorgmaatregelen. De pakketmaatregelen en aanpassingen in eigen betalingen leiden tot een stijging van de microlasten van 0,9 mld euro, maar niet tot een verbetering van het EMU-saldo (de ombuigingen die het gevolg zijn van de pakketmaatregelen verbeteren het EMU-saldo wel). De microlasten stijgen met 0,7 mld euro.

3 Ex-ante effect op EMU-saldo

De wijzigingsvoorstellen van D66 impliceren bij de collectieve uitgaven 3,1 mld euro aan intensivering. Hiertegenover staan 3,4 mld euro aan ombuigingen. Ook in de sfeer van de collectieve lasten wordt een aantal wijzigingen voorgesteld. De EMU-relevante lasten dalen met 0,2 mld euro.

Tabel 3.1 Ex-ante budgettaire afwijkingen t.o.v. Miljoenennota 2012 (+ = EMU-saldo verbeterend)

	mld euro	% BBP
Ombuigingen	3,4	
Intensivering	-3,1	
EMU-relevante lasten	-0,2	
Ex-ante effect op EMU-saldo	0,1	0,01

In de Macro Economische Verkenning 2012, waarin de kabinetsvoorstellen uit de Miljoenennota zijn verwerkt, is een EMU-saldo van -2,9% van het bbp gerapporteerd voor 2012. Ex-ante leiden de voorstellen van D66 tot een verbetering van dit saldo met afgerond 0,1 mld euro, ofwel 0,01% bbp. Het ex-post effect op het saldo, dus inclusief in- of uitverdieneffecten als gevolg van de macro-economische doorwerking van de maatregelen, is niet berekend.

Dit is een uitgave van:

Centraal Planbureau
Van Stolkweg 14
Postbus 80510 | 2508 GM Den Haag
T (070) 3383 380

info@cpb.nl | www.cpb.nl

September 2011